647510 **MA04SanC1210** **Seat No :________**

M.A. (SANSKRIT) Semester - 4 (*CBCS*) Examination
April/May-2022 (OLD COURSE)
DARSANA- ARTHASANGRAHA AND TAITTRIYOPANISAD (CORE)

Time: 2:30 Hours **Marks: 70**

Instructions:
1. All questions are compulsory.
2. Figures to the right indicate marks.

प्रश्न.१ નીચેનામાંથી કોઈપણ બે ગદ્યખંડોનો અનુવાદ કરો. (१४)

Translate any two of the following passages.

१. अथ परमकारूणिको भगवान् जैमिनिर्धर्मविवकाय द्वादश लक्षणां प्रणिनाय। तत्रादौ धर्मजिज्ञासां सूत्रायामास अथातो धर्मजिज्ञासेति। अत्राथ शब्दो वेदाध्ययनान्तर्य वचनः। अतः शब्दो हि वेदाध्ययनस्य दृष्टार्थत्वं ब्रूते।

२. अड्गप्रधान सम्बन्धबोधको विधिर्विनियोगविधिः। यथा 'दध्ना जुहोतीति'। स हि तृतीयदा प्रतिपन्नाड्गभावस्यदध्नो होमसम्बन्धं विधते होमं भावयेदिति।

३. सापि त्रिविधा- विभक्तिरूपा, समाजाभिधानरूपी, एकंपदरूप चेति। तत्र विभक्ति श्रुत्याड्गत्वं यथा 'ब्रीहिभिर्यहेत' इति। तृतीयाश्रुत्या श्रीहीणां यागाड्गत्वम्। तदपि परोडाशप्रकृतितया। यथा यशोर्हदयादिरूपहविः प्रकृतितया यागाड्गत्वम्।

४. ननु यागस्य द्वे रूपे। द्राव्यं देवता च । तथा च रूपाश्रवणे 'अग्निहोत्रं जुहोतीति' कथमुत्पत्तिविधिः अग्निहोत्र शब्दस्य तु तत्प्रख्यन्यायेन नामधेयत्वादिति चेन्न। रूपाश्रवणेडप्यस्योत्पत्तिविधित्वात्। अन्यथा रूपश्रवणाह्ध्नाजुहोतीत्यत्ति विधिः स्यात्।

प्रश्न.२ નીચેનામાંથી કોઈપણ બે ગદ્યખંડોનો અનુવાદ કરો. (१४)

Translate any two paragraphs from following.

१. स च हुषो डन्तहदय आकाशः। तस्मिन्नयं पुरूषो मनोमयः। अमृतो हिरण्मयः। अन्तरेण तालुके। च हुष स्तन इवावलम्बते सेन्द्रिधानि। यत्रासौ केशान्तो विवर्तते। व्यपोह्य शीर्षकपाले भूरित्यन्नौ प्रतितिष्ठाति। भूव इति वायौ।

२. अन्नाद्वै प्रजाः प्रजायन्ते। याः काश्र्व पृथिवींश्रिताः। अथो अन्नैव जीवन्ति। अथैनदपि यन्त्यन्ततः अन्नहि भूतानां ज्येष्ठम्। तस्मात्सवौर्षधमुच्यते। सर्वं वै तेडन्नमाप्नुवन्ति चेदन्नं ब्रह्मोपासते। उन्नहि भूतानां ज्येष्ठम्। तस्मात्सर्वोषधमुच्यते। अन्नदिभतानि जायन्ते।

३. प्राणं देवा अनु प्राणन्ति। मनुष्याः पशवश्व ये। प्राणो हि भूतानामायुः। तस्मात्सर्वायुषमुच्यते। सर्वमेव त आयुर्यन्ति ये प्राणं ब्रह्मोपासते। प्राणो हि भूतानामयुः। तस्मात्सर्वायुषमुच्यत इति। तस्माद्या हुतस्मात्प्राणामयादन्योडन्तरआत्मा मनोमयः

४. परा इति पशुषु ज्योतिरिरिति नक्षत्रेषु प्रजातिरमृतमानन्द इत्युपस्थे। सर्व सर्वमित्याकारो। तत्प्रिरष्ठेत्युपासीत। प्रतिष्ठावान् भवति। तन्मह इत्युपासीत। महान् भवति। तन्मन इत्युपासीत्। मानवान् भवति।

પ્રશ્ન.૩	લૌગાક્ષિ ભાસ્કરનાં જીવન-કવન વિશે માહિતી આપો. Give the information about Laugakshi-bhaskars life and works.	(૧૪)

અથવા/OR

પ્રશ્ન.૩	લૌગાક્ષિ ભાસ્કરનાં મતે વેદનું લક્ષણ અને તેના વિભાગો જણાવો. Write the definition of वेद: and its division according to Laugakshi-Bhaskar.	
પ્રશ્ન.૪	તૈત્તિરીયોપનિષદમાં વર્ણવેલ મોક્ષસાધનમીમાંસાની ચર્ચા કરો. Discuss- मोक्षसाधनमीमांसा depicted in तैत्तिरीयोपनिषद्	(૧૪)

અથવા/OR

પ્રશ્ન.૪	તૈત્તિરીયોપનિષદમાં 'વર્ણવેલ વિજ્ઞાનમહિમા' અને આનંદમયકોશ વિશે વિસ્તારથી સમજાવો. Explain fully about 'विज्ञानमहिमा' and आनन्दमयकोश depicted in तैत्तिरीयोपनिषद्.	
પ્રશ્ન.૫	નીચેનામાંથી કોઈપણ બે પર ટૂંકનોંધ લખો. Write short-notes on any two of the following.	(૧૪)

૧. લૌગાક્ષિભાસ્કરનાં મતે ધર્મનું લક્ષણ.
धर्मलक्षण: according to लौगाक्षिभास्कर:।

૨. બ્રહ્માનંદવલ્લીમાં શાન્તિપાઠ.
शान्तिपाठ in ब्रह्मानन्दवली।

૩. લૌગાક્ષિભાસ્કરના મતે यागस्य द्विविधरूपौ।
Two types of yag according to Laugakshi Bhaskar.

૪. બ્રહ્માનંદવલ્લી અને ભૃગુવલ્લીમાં વર્ણવેલ વારૂણીવિદ્યા.
वारूणीविद्या in ब्रह्मानन्दवल्ली and

****